

Forslag til folketingsbeslutning om yderligere skærpelse af sanktionerne mod Sydafrika.

Af Kelm-Hansen (S) m.fl.

(Fremsat 2/10 85).

4) Første behandling af lovforslag nr. L 24:

Forslag til lov om forbud mod indførsel af kul og andre fossile brændstoffer fra Sydafrika og Namibia.

Af Riishøj (SF) og Albrechtsen (VS) m.fl.

(Fremsat 3/10 85).

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 11:

Forslag til folketingsbeslutning om skærpelse af sanktionspolitikken over for Sydafrika.

Af Riishøj (SF) og Albrechtsen (VS) m.fl.

(Fremsat 3/10 85).

Forslagene sættes til forhandling.

Forhandling

Udenrigsministeren (Ellemann-Jensen):

Der er både i denne sal og i befolkningen bred enighed om, hvad der er målet for Danmarks Sydafrikapolitik. Det er den totale afskaffelse af apartheid.

Der er også bred enighed om, at apartheidssystemet må afskaffes igennem en fredelig proces. Ikke blot denne regering, men alle danske regeringer har, så længe vi har haft en Sydafrikapolitik, ønsket at bidrage hertil.

I mellemtiden er uret ved at falde i slag for det hvide mindretalsstyre, der fortsætter med at afvise befolkningsflertallets voksende krav om at få menneskeværdige forhold og politiske rettigheder i sit eget land. At den sydafrikanske befolknings tålmodighed er brugt op, ja, det er forståeligt. Apartheidssystemet i dets nuværende form blev indført i 1948. Og først med det seneste års bølge af indre uroligheder kombineret med en forøgelse af det ydre pres synes det at være gået op for i hvert fald en del af Sydafrikas magthavere, at apartheid ikke kan vare evigt og uforandret.

Denne erkendelse har desværre endnu ikke fået regeringen i Pretoria til at søge forsoningens vej. De reformer, som præsident Bothas regering har gennemført eller bebudet, må betegnes som kosmetik eller lapperi-

er. I det omfang der er tale om reformer, er det for lidt og for sent.

Repressionen og volden fortsætter som i en opadgående spiral. På et halvt år – fra februar til september i år – døde 700 under uroen, og to tredjedele af disse blev dræbt i forbindelse med politioperationer.

Som tiden går, bliver det mere og mere klart, at befolkningsflertallets virkelige ledere skabes af undertrykkelsen. Nelson Mandela og Den forenede demokratiske Fronts og fagbevægelsens ledere burde sidde ved forhandlingsbordet i stedet for at være spærret inde eller undergivet restriktioner. Men præsident Botha hævder, at der ikke er nogen at forhandle med, og måske vil dette rent faktisk også være tilfældet den dag, da mindretalsstyrets politi og væbnede styrker ikke længere kan kontrollere situationen.

Ved indførelsen af undtægelsestilstanden i visse dele af landet i juli 1985 fik politiet yderligere beføjelser til at arrestere apartheidmodstandere. Samtidig indførtes begrænsninger for massemediernes rapportering og retten til at gennemføre møder og begravelser. Undtægelsestilstandens gyldighedsområde er siden blevet forøget.

Præsident Bothas tale i Durban den 15. august 1985 demonstrerede, at det hvide mindretalsstyre endnu ikke har opgivet håbet om at bevare status quo, og understregede dermed nødvendigheden af et forstærket internationalt pres på Sydafrika. Durbantalen satte en kædereaktion i gang, og der er særlig grund til at hæfte sig ved, at USAs regering, transnationale selskaber og internationale banker traf foranstaltninger af økonomisk indhold, som gjorde et stærkt indtryk i Pretoria, og sydafrikanske erhvervsledere tog til Zambias hovedstad for at indlede en dialog med lederne af det i Sydafrika forbudte parti, Den afrikanske nationale Kongres, ANC.

FNs sikkerhedsråd opfordrede i juli 1985 i sin hidtil skarpeste resolution, nr. 569, vendt mod apartheidssystemet, FNs medlemslande til at iværksætte en række frivillige foranstaltninger imod Sydafrika.

De ti EF-lande samt Spanien og Portugal vedtog i september 1985 en række foranstaltninger for at øge presset mod Sydafrika.

I oktober 1985 vedtog de nordiske landes udenrigsministre det udvidede nordiske handlingsprogram, som jeg straks skal vende